

Bente Heggem Kojan

ph.d-stipendiat i sosialt arbeid
Høgskolen i Sør-Trøndelag, Program for
barnevernpedagogutdanning
Bente.h.kojan@hist.no

«Underdog»?

Barnevernarbeideres erfaringer fra å møte høystatusfamilier

I denne artikkelen drøftes to spørsmål: Hvilke erfaringer fra møter med høystatusforeldre er barnevernarbeiderne opptatt av? Hvilke elementer ved høy status er særlig virksomme i beslutningsprosessene? Artikkelen bygger på gruppeintervjuer med til sammen 16 barnevernarbeidere fra 4 ulike barneverntjenester i Norge. Analysen av intervjuene viser at barnevernarbeiderne opplever seg motarbeidet av høystatusfamilier. Å bli møtt med trusler og motstand, ser ut til å svekke barnevernarbeidernes autoritet. De kommer i en 'underdogsposisjon', noe som betyr at barnevernarbeiderne regner med å tape overfor høystatusfamiliene. Dette har konsekvenser for beslutningsprosessene, og to elementer ved beslutningsprosessen framheves i analysen.

Barnevernarbeiderne opplever at det er vanskelig å få et tilstrekkelig informasjonsgrunnlag for å kunne fatte riktige beslutninger når de vurderer situasjonen for barn fra høystatusfamilier. Barnevernarbeidere oppfatter oftere barn i høystatusfamilier som en risiko, som samfunn og foreldre må beskyttes mot. Tidligere forskning har vist at det motsatte er tilfelle for barn i lavstatusfamilier, der barnevernarbeidere ofte mener barna trenger beskyttelse fra foreldrene, og at det er forholdet mellom foreldre og barn som utgjør risikoen.

I artikkelen drøftes spørsmålet om barnevernet er egnet til å forholde seg til høystatusforeldre.

De mange beslutningskontekstene i barnevernet

Barneverntjenesten i en mellomstor kommune har besluttet å følge opp en melding fra skolen om et barn som i den siste tiden har vært utslitt, trøtt og deprimert. En ung barnevernkonsulent blir satt på saken, og drar på hjemmebesøk. Da hun sto på dørterskelen til huset, la hun merke til den fantastiske utsikten, det innbydende inngangspartiet og en svart Audi som står parkert i oppkjørselen. Hun ringer på døra.

Barneverntjenesten i en større kommune har besluttet å følge opp en melding. Barnehagens bekymring hadde utviklet seg over en kortere periode. Barnet ble hentet og levert til uregelmessige tider, og var dessuten sen i språkutviklingen i forhold til jevnaldrende barn. En barnevernkonsulent blir satt på saken, og står nå på dørterskelen til leiligheten. Hun kan ikke unngå å legge merke til de triste omgivelsene og ser ingen lekemuligheter ute. Hun ringer på døra.¹⁾

1) Innledningen er inspirert av Rivaux, James, Wittenstrom, Baumann, Sheets og Henry, 2008

Begge disse barnevernkonsulentene skal foreta viktige vurderinger og beslutninger i månedene som kommer. Hvordan vil familienes sosiale status virke inn på disse beslutningene? Vil de ytre omgivelsene til barna og foreldrene spille en rolle? Vil barnevernsarbeiderne se forbi familienes sosiale status? Hver dag må barnevernsarbeidere ta stilling til ulike handlingsalternativer: skal en melding følges opp eller henlegges, skal en undersøkelse resultere i at tiltak iverksettes for barn og foreldre, eller skal en sak frammes for fylkesnemnda?

Å fatte beslutninger er en sentral og kompleks del av den profesjonelle praksisutøvelsen i helse – og sosialfag, siden nærmest alle beslutningene som tas har et usikkerhetsmoment ved seg (Chapman og Elstein, 2000; Doueck, English, DePanfilis og Moote, 1993). I tillegg spiller menneskers kapasitet til å inkludere alle relevante forhold inn i denne prosessen (Miller, 1956). Flere faktorer kan virke inn i barnevernets beslutningsprosesser: trekk ved sentrale aktører (barn, foreldre, barnevernsarbeidere og øvrig nettverk), historisk og kulturell kontekst, organisering og tilgjengelige ressurser, og rommet for profesjonell skjønnsutøvelse (Johnson, 2009).

Det finnes omfattende nasjonal og internasjonal litteratur om barnevernets vurdering og beslutningstaking (Packman, Randall og Jacques, 1986; Claezon, 1987; Halpern, 1990; Duncan, 1991; Egelund, 1997; Gustavsson og MacEachron, 1997; Havnen, Christensen og Havik, 1998; Holland, 2000; Tumlin og Green, 2000; Egelund og Sundell, 2001; Backe-Hansen, 2002; 2004; Cleaver, Walker og Meadows, 2004; Sundell, Egelund, Löfholm og Kaunitz, 2007; Vagli, 2009). Flere studier påpeker mangelen på rasjonalitet i beslutningene (Munro, 1999; Christiansen og Andersen, 2010).

Selv om familier fra alle sosiale lag er representerte i barnevernet (Fauske m.fl. 2009), er det grundig dokumentert i tidligere forskning at familiene som kommer i kontakt med barnevernet skiller seg ut fra den øvrige befolkningen i Norge på flere områder (Andenæs, 2004; Clausen og Kristoffersen, 2008; Fauske med flere, 2009). Blant de som er overrepresenterte er enslige forsørgere og sosioøkonomisk marginaliserte familier.

Relasjonen mellom sosial status (fattigdom/lav-

inntekt og/eller yrkesklasse) og omsorgssvikt er kompleks. De fleste barn i lavinntektsushold kommer ikke i kontakt med barnevernet, men flere studier viser sammenheng mellom fattigdom/sosial status og grad av kontakt med barnevernet (Duncan og Brooks-Gunn, 1997; Luthar, 1999; Sidebotham, Heron og Golding, 2002; Russell, Harris, og Gockel, 2008;). Årsakerne til overrepresentasjonen av lavstatusfamilier i barnevernet er omdiskutert. På den ene siden argumenteres at det er moralsk klassebias (Thorpe, 1994, Parton, Thorpe og Wattam, 1997) og at enkelte klassers livsstil ikke anerkjennes av den dominerende middelklassen (Vagli, 2009). Andre forfattere mener at den høye andelen av lavere klasser kan ha sammenheng med at barn og foreldre i disse klassene har risikofaktorer på mange områder (Drake og Zuravin 1998) påpeker blant annet at begrenset økonomisk kapital kan medføre psykososialt stress, dårlig helse, ugunstige bo- og oppvekstvilkår og sosial ekskludering. Den høye forekomsten av lave klasser i barnevernet kan også henge sammen med at samfunnet bruker mer ressurser på å møte behovene til utsatte familier i form av individuelle responser. I det australske – og angloamerikanske barnevernet viser studier at sosial klasse, rase og fattigdom er faktorer som spiller inn på barnevernets beslutningsprosesser (Slembrouck, 2005; Rivaux m. fl., 2008; Johnson, 2009; Lonne, Parton, Thomson og Harries, 2009). Dette er lite utforsket i det nordiske barnevernet og kan henge sammen med at den nordiske velferdsmodellen er anerkjent for liten grad av ulikhet mellom sosiale lag (Esping-Andersen, 1999; Eydal og Kröger, 2009).

I denne artikkelen utforskes hvordan barnevernsarbeidere ser på betydningen av sosial status for de beslutningene de tar. Formålet med artikkelen er å presentere barnevernsarbeidernes erfaringer med å møte høystatusfamilier gjennom generelle og spesifikke beskrivelser av møter de har vært gjennom. Til tross for at det vanligvis er familier i de lave klasselag (foreldre i arbeiderklasseyrker eller uten tilknytning til arbeidsmarkedet) som kommer i kontakt med barnevernet (Kojan og Fauske, 2010), er rundt en av fire foreldre i barnevernet klassifisert i ledende/profesjonel-

le - eller mellomklasseyrker (Fauske med flere, 2009). Betydningen av høy status i barnevernets beslutningsprosess er relevant å utforske fordi resultatene fra denne studien viser at familiens status faktisk utgjør en forskjell i beslutningsprosessen. Betydningen av høy status er videre et lite utforsket perspektiv i den internasjonale forskningen.

Designet ved studiet er utforskende, og gir anledning til å drøfte to problemstillinger i denne artikkelen:

Hva er barnevernarbeiderne opptatt av når de beskriver erfaringene de har fra møter med høystatusfamilier? Hvilke elementer ved familiens status identifiseres som betydningsfulle for barnevernarbeidernes beslutninger?

Metode og datagrunnlag

Artikkelen baserer seg på data fra fire gruppeintervjuer med til sammen 16 barnevernarbeidere. Datainnsamlingen ble gjennomført i tidsrommet september-oktober 2009. Fire barnevernarbeidere fra fire forskjellige barneverntjenester deltok i hvert av gruppeintervjuene. Informantene jobbet i flere mindre, en mellomstor og en større bykommune. Gruppeintervjuene tok 90 – 140 minutter. Alle intervjuene ble tatt opp på bånd og transkribert av forfatteren av artikkelen.

Formålet med intervjuene var å undersøke barnevernets beslutningsprosesser, og barnevernets kontakt med høystatusfamilier var ett av flere tema som ble tatt opp i alle fire intervjuene.

Alle intervjuene startet med en utforsking av barnevernarbeidernes forståelse av den gode barndom. Deretter førte intervjuer diskusjonen mer konkret inn på hva som virker inn på informantenes beslutninger. En semistrukturert intervjuguide ble benyttet under alle intervjuene. Intervjuene hadde et særlig fokus på hvordan karakteristika ved familiene (blant annet fattigdom og status) virket inn på beslutningene. I alle intervjuene ble informantene spurt om hvordan det påvirket beslutningsprosessen å møte høystatusforeldre, og det er dette spørsmålet som er utgangspunktet for artikkelen.

Analysen ble gjennomført med bruk av en modifisert

utgave av Giorgi's fenomenologiske analyse; systematisk tekstkondensering (Giorgi, 1985; Malterud, 1996). Intervjuene ble først lest grundig gjennom og tematisk kategorisert etter innhold. Utdragene fra intervjuene som handlet om sosial status ble tatt ut og analysert nærmere. Disse utdragene ble til en viss grad systematisert etter tema, men ikke etter en streng kategorisering. Valget av analysemetode baserer seg på at mange av refleksjonene til barnevernarbeiderne berører flere dimensjoner på samme tid. Det ga derfor liten mening å utarbeide avgrensede kategorier på bakgrunn av datamaterialet. Analysemetoden ble også valgt for å få tak i informantenes erfaringer, uten å gi slipp på konteksten rundt de beskrivelsene som kom fram i materialet. Gruppeintervju ble valgt for å få fram erfaringer som kunne knyttes til den institusjonelle beslutningskulturen i den enkelte barneverntjenesten (Kvale, 1996).

Av etiske hensyn, særlig hensynet til kildevernet, er informantene anonymiserte i forhold til kommune, kjønn, alder og etnisk tilhørighet. Bakgrunnen for en så gjennomgående anonymisering, er å skape et rom for størst mulig grad av fri refleksjon under intervjuene. Hver informant har fått et identifikasjonsnummer som ikke kan knyttes til de enkelte personene.

Informantene bestod av seks sosionomer og ti barnevernspedagoger. De hadde jobbet i barneverntjenesten mellom 1 og 23 år, og i gjennomsnitt 7,9 år. På intervjuetidspunktet var de mellom 27 og 52 år, med en gjennomsnittsalder på 39 år.

I en studie av barnevernarbeidere i Oslo og Bergen ble det funnet at den typiske barnevernarbeideren er 35 år og har 5 års erfaring (Bogen, Grønningsæter og Jensen, 2007). Selv om informantene i dette utvalget har noe lengre fartstid, skiller de seg lite fra denne profilen. Det deltok både kvinner og menn, og informanter som ikke var født i Norge, men de fleste var kvinner og av norsk opprinnelse. Sentrale arbeidsoppgaver for samtlige informanter var vurderinger og beslutninger knyttet til meldinger, undersøkelser og tiltak etter Lov om Barneverntjenester av 1992.

Fokusgrupper kan egne seg godt til eksplorativ design, men man kan få begrenset innsikt i hva barne-

vernarbeiderne faktisk gjør. Blant annet uttalte informantene seg på ulike nivå i intervjuene, noen ganger fortalte de om enkelte familier, mens de i andre deler av intervjuene generaliserte på et gruppenivå. Det som kommer fram i intervjuene er informantenes opplevelse av temaet. Funnene kan være et utgangspunkt for videre forskning på området, der det kan kontrolleres for kontekstuelle forhold og benyttes ulike metodiske design. Ett annet metodisk forbehold med et utforskende, kvalitativt design er at det gir små muligheter til å generalisere.

Sentrale begrepsavklaringer:

Barnevernarbeidernes forståelse av høy status

Sosial status og klasse er komplekse begreper som kan forstås på mange måter. Det har vært debattert hvilken betydning sosial status har for det sosiale spillet mellom mennesker, grupper, det offentlige og det private (Hernstein og Murray, 1994; Saunders, 1997; Brean og Goldthorpe, 1999; Lareau, 2003; Collett, 2009). Siden formålet var å utforske barnevernsarbeidernes erfaringer med å møte det som etter deres oppfatning er høystatusfamilier, ble det valgt å ikke legge noen spesifikk avgrensning eller definisjon av begrepet.

I den første delen av analysen drøfter jeg hva barnevernarbeiderne var opptatt av når de beskrev møtene med høystatusfamiliene. I gruppeintervjuene ble informantene spurt om hvordan familiens sosiale status kan virke inn i de beslutningene de tar rundt barnet. I noen av intervjuene ble spørsmålet utdypet med eksempler, eller informantene ble oppfordret til å tenke tilbake på saker de hadde hatt hvor foreldrene hadde høy sosial status.

Barnevernarbeidernes

erfaringer fra å møte foreldre med høy status

I de fire intervjuene kommer det fram elementer i historiene som kan knyttes til hva informantene legger i statusbegrepet. Informantene knyttet ikke utelukkende høy status til materiell rikdom (selv om dette ble nevnt). De la spesiell vekt på kulturell og sosial kapital gjennom yrkesposisjon/utdanning, tilgang til sosiale nettverk og muligheter for utøvelse av makt,

og denne formen for kapital ble oftest relatert til høy status. Informantene synes å vise en nyansert forståelse av statusbegrepet. På mange måter sammenfaller barnevernarbeidernes statusforståelse med Bourdieu's begrepskoffert (Bourdieu, 1985; 1990). Høy status handler om rikelig tilgang på ulike former for kapital: økonomisk, sosial, kulturell og ikke minst symbolsk. Barnevernarbeiderne tilskrev høystatusfamilier en autoritativ posisjon i den konteksten der de møter disse familiene. Barnevernarbeidernes beskrivelser av høystatusfamiliene bærer preg av at de knytter visse kjennetegn til denne gruppen og at visse nøkkelord går igjen: kapital, motstand, advokater, trusler, mektige. De karakteristika som gjengis handler i stor grad om at dette er mektige personer med bred tilgang til ressurser og ulike former for kapital:

H3: *De [potensielle meldere] ser disse flotte foreldrene som har BMW og høye stillinger og god økonomisk situasjon, eh, som gjør at de lager seg forklaringer som gjør at det ikke handler om omsorgssituasjonen, tror jeg da hvis jeg skal være litt negativ og fordomsfull i forhold til dem som kan fange opp de her ungene på et tidlig stadium, så tror jeg at man blir litt blanda av de her flotte ressurssterke foreldrene.*

De barnevernarbeiderne som deltok i studien vektla i stor grad den kapitalen foreldrene har, men knyttet kapitalen til en viss type beskrivelser av familien. Som de neste sitatene viser, kan det være mer motstand, de skaffer seg advokater, de er mektige personer og de kan gå barnevernarbeidernes arbeid etter i sømmene og kjenner sine rettigheter. Barnevernarbeiderne oppfattet at disse foreldrene brukte sin sosiale kapital til å mobilisere motstand mot den jobben barnevernet skal gjøre. De mente det var åpenbart at disse foreldrene ikke ville kvie seg for å 'ta opp kampen' om hva beslutningen skal bli. Tilgangen til ressurser handler om nettverk, og hvilke strategier høystatusforeldrene kan ta i bruk i 'forhandlingene' med barnevernet. Dette kommer tydelig fram i utdrag fra alle de fire gruppeintervjuene:

Barneverntjeneste 1

H11: *Meldinga kan komme når de er i småbarnsalderen men det er så stor motstand, og de har stor makt, de har advoka-*

ter. De vet rettighetene sine. Og når man da kommer inn med tvangshjelpetiltak så er det så alvorlig og det handler igjen om den bevisbyrden som vi trenger for å gå inn og.

Barneverntjeneste 2

I23: Det handler selvfølgelig om å skape relasjoner uansett hvordan posisjon de har. Men du legger sikkert noen andre føringer sånn ubevisst tenker jeg [pause], det legger sikkert noen andre føringer sånn ubevisst, kanskje tenker du mer mot at de ressurssterke foreldrene kanskje har noe mer på lager [pause]

I24: Det er så mye større motstand, hvis de har noe på lager.

Barneverntjeneste 3

I33: Jeg hadde en familie en gang med to leger, der var det problemer med både det ene og andre. Litt mer som jeg ble preget, jeg vet ikke hvordan jeg skal sette ord på det, men du hører kanskje mer på de [høystatusforeldre].

I32: Du blir mer vegrende tenker jeg. Man blir mer vegrende i forhold til hvordan man faktisk møter den familien, jeg kjenner i hvert fall at jeg blir det. Hvis det er noen som man tenker er mektige personer, så tenker jeg nok utrolig nøye over hva jeg sier, hva jeg gjør og hva jeg foreslår som skal skje videre med tanke på at vet det her er personer som kan slå tilbake på de verst tenkelige punkt. Og det er egentlig forferdelig urettferdig at det skal være sånn. Om det er personer som, om vi skal kalle det, har en mye lavere sosial status, så gjør du deg faktisk en annen formening om de personene, om hvilken liten makt de har til å slå tilbake. Det gjør du altså, både bevisst og ubevisst.

Barneverntjeneste 4

I42: Det man ofte ser med disse foreldrene er jo ofte at de er såpass ressurssterke at de bruker advokat da.

Barnevernsarbeidernes beskrivelser dreier seg om hvilke personlige egenskaper de mener høystatusforeldrene synes å ha. Barnevernarbeiderne mente eventuelle problemer blant høystatusforeldrene kunne være vanskeligere å oppdage, fordi alt ser ut til å være 'på stell'. De mente dette vanskeliggjør arbeidet med å undersøke hvilke problemer familiene har. Barnevernarbeiderne beskriver at lavstatus- og høystatusfamili-

er kan ha samme type problematikk, som rus, psykiske problemer eller vold i familien, men at det er lettere å oppdage eller definere slike problemer hos familier i lavstatusgrupper enn i høystatusfamilier. Dette kommer klart fram i sitat fra en av gruppene:

I13: Det kan være at noen av våre foreldre er av typen psykopat foreldre eller type personligheten den voksne har gjør at man kanskje ser den mer, men at hos de her ressurssterke kan det være vanskeligere å se, alt er på stell, fint og flott, men også framstår som en hyggelig og sympatisk forelder og klarer vel på en måte å gi barna sine det de trenger men så har du den her uforutsette sida da som kanskje bare den nære familien får se. Sånn at det blir enda vanskeligere å se.

Mange barnevernarbeidere i studien knytter en rekke negative karakteristika til foreldrene. Dette kan selvsagt være en rettmessig kritikk, men kan også henge sammen med både motstanden de møter, og frykten for å tape forhandlingene som oppstår. Barnevernarbeiderne framstilte seg selv ofte som forventede tapere i møter med høystatusforeldre. De følte seg som 'underdogs' i møte med høystatusforeldre, som utfordrer barnevernarbeiderens vanligvis mektige posisjon.

Barnevernarbeideren som 'underdog'

'Underdog' refererer til en deltaker som er forventet å tape. Barnevernsarbeiderne anså det som et tap, dersom et barn ikke fikk den hjelpen det skulle hatt. De oppfattet det som en seier at den beste beslutningen ble tatt, dersom det innebar at saken ble lukket eller at tiltak ble i verksatt. I utdraget fra et av gruppeintervjuene nedenfor forteller barnevernarbeiderne at de ikke ønsker å være saksbehandler for en høystatusfamilie, fordi deres egen autoritet kommer til kort. I alle intervjuene beskriver barnevernarbeiderne en form for redsel for å skulle vurdere omsorgssituasjonen for barn i høy statusfamilier.

I44: Vi hadde jo en [sak med høystatusforeldre] nå i en kommune som vi ble kjent med, der hele gruppa vår, jeg tror hele gruppa vår sa at den går vi ikke inn i. For der handler om at det er noen som er [avbrytes]

I41: Ingen som ønsker å få den saken nei.

I44: Nei.

Intervjuer: Men hvilken bekymring var det der da egent-

lig? Hadde dere kommet til og gått inn i den om det hadde vært snakk om [avbrytes]

I43: Hadde nok gått inn i den, ja.

I44: Ja vi hadde nok gått inn i den ja men, og jeg måtte gå inn i den fordi det var ingen andre som tok den. Men spør en gang til om?

Intervjuer: Om bekymringa var [pause] ja, hadde det vært en familie med lav status så hadde dere gått videre med den da?

I44: Ja, det tror jeg.

I41: Det ble jo gått videre i den også.

I44: Ja, det ble gått videre med den.

Intervjuer: Men ikke med tiltak?

I44: Jo, men ikke et tiltak som barneverntjenesten hadde konkludert med, men som andre rundt. Ikke sant?

Intervjuer: Ja betyr det at det er større engasjement rundt en sak hvor en familie har høy status da?

I43: Ja mye større. Der foreldrene har lederne på etatene rundt seg så. Vi har jo en som der alt fra helsesøster til leder til ja, alle var på en måte engasjert, alle var inne og [pause], så det blir jo mer, litt mer prestisje i den saken. Det er litt mer som, du må følge med litt da, tenker jeg.

Barnevernarbeiderne mente det var visse trekk ved høystatusfamiliene som gjorde at de selv forventet å bli avkledd sin autoritet. De oppfattet seg symbolsk sett i en posisjon som underdog. Barnevernsarbeiderne framholdt at de må gi grundigere faglige begrunnelser overfor høystatusforeldre, mens de kan begrunne tiltak mer ut fra 'sunn fornuft' i møtene med de lave klassene. På hvilken måte kan denne forventningen eller redselen påvirke (grunnlaget for) beslutningene i barnevernet?

Elementer ved høystatus som påvirker beslutningsprosessene

Informantene mente at deres opplevde posisjon som underdog skapte problemer i undersøkelser og i beslutningsprosesser. De mente det reduserte muligheten for tilgang på informasjon om barnet og foreldrene. Som nevnt mente de også at beslutninger om inngrep i høystatusfamilier lettere baserte seg på forståelse av at det er barnet som har problemer, mens beslutninger i lavstatusfamilier lettere oppfattet at problemene lå

hos foreldrene. Barnevernsarbeiderne mente dette kan forstås som utslag av foreldrenes høye status.

Informasjonsgrunnlag: «De kan si det, men de skriver det ikke ned»

Barnevernarbeiderne fortalte at det er vanskelig å skaffe tilstrekkelig informasjon eller dokumentasjon om barn i høystatusfamilier. Potensielle meldere og informanter kvier seg for å dokumentere forholdene for barnet. Det betyr at barnevernet får redusert tilgang på informasjon om barnet og foreldrene, og i neste omgang gir det et dårlig grunnlag for å komme fram til de gode beslutningene.

I12: Så er det noe med tenker jeg at har de høy status så er det pinlig og nedverdiggende å bli kontakta av barnevernet, og man ønsker ikke hjelpa selv, sånn at de som melder til oss, de også tenker at de må dokumentere mer enn de egentlig må, men for oss så hjelper det egentlig med bekymringa. De trenger ikke å bevise at denne ungen ikke kan bo hjemme. Det tror jeg er med på å gjøre at vi får disse ungene senere. Jeg har jobbet med høystatus-familier og jeg må jo si at det er tenåringer jeg har jobbet med. Det er ikke noen småbarn.

I det neste utsagnet gir barnevernsarbeideren et eksempel på en sak hvor foreldrene har høy status, og intervjuer følger opp med spørsmål for å få mer kjennskap til valgene barnevernsarbeideren står overfor.

Intervjuer: Men hva er egentlig bekymringa di der da?

I13: Der er det jo rusmisbruk hos en av foreldrene. Men det blir bagatellisert veldig, det blir, til slutt så vet du av erfaring at det bare er toppen av isfjellet man ser, så det er ganske eh, kommer fram i dagens lys er så alvorlig, og så er det mye som ikke kommer fram også, men der får du ikke tak i noen annet for der er så lystette gardiner og der er det så fordekt og så ja. De har så mye status på alle mulige områder rundt at ingen vil bekrefte mine mistanker.

I11: Jeg er enig i at når man får inn bekymringsmeldinger der en sånn at det er høystatusfamilier så er det større sannsynlighet for at den meldinga blir henlagt, også etter undersøkelsen, jeg tenker på at hvis den først blir tatt inn fordi det er så vanskelig å komme i posisjon ovenfor foreldrene, det er litt avhengig av problematikken, men hvis det liksom er ja usynlige problemer da.

I13: Ja eller at det er på en måte ikke alvorlig nok eller at vi

kan gjøre større inngripen i forhold til at vi kan bruke tvang da, og at vi ikke trenger samtykke. Som regel er det kanskje på det nivået der vi er avhengig av å ha samtykke. Både for å få innhenta alle opplysninger og for å komme inn med hjelpetiltak.

112: Jeg tenker det er en ting med motstand i familien, men det er noe med hva får vi av samarbeidspartnerne også for at i hvert fall i noen av høystatusfamiliene som jeg jobber med så driver de og truer alle sammen med å stevne meg for retten og det er advokater hit og dit. Sånn at når jeg har fått kontakt og sånn der så vi vet ikke om vi tør å gi noen ting vi fordi at da blir vi anmeldt, da kommer du i media. Og når jeg på en måte jobber masse med å få lagt unna den på en måte, jammen vi har en plikt, det er alvorlig for ungen. Så er det kjempealvorlig ikke sant, men vi jobber veldig for å få dem å trykke samarbeidspartnerne. Så jeg tenker at det er noe med at det er steinhardt og vi opplever vanskeligheter med å få samarbeidet. Og jeg opplever i hvert fall at det er vanskelig å få informasjon som faktisk er skriftlig.

111: De kan si det men de skriver det ikke ned.

I alle intervjuene fortalte barnevernarbeiderne at det var lettere å begrunne intervensjon i lavere klasselag basert på «risikofaktorer» knyttet til utsatte familier. Barnevernarbeiderne fortalte at de i høye klasselag må ha bedre dokumentasjon på at noe har skjedd før barnevernet kan gripe inn i familielivet. I slike familier er det ikke tilstrekkelig å begrunne intervensjon med at barnet kan være utsatt for risiko. Helst må noe skadelig ha skjedd, eller de kan begrunne intervensjonen med at barnets atferd er så problematisk at det er nødvendig å gripe inn i familien. Et element som gikk igjen i alle intervjuene, var nettopp hvordan barn i høystatusfamilier oftere blir ansett som problemet og som årsaken til å gripe inn i familien.

Barnet som problem/risiko

Barnevernarbeiderne hevdet at de presses til å konstruere barnet som problemet/risiko, spesielt dersom undersøkelsen resulterer i beslutning om intervensjon. I alle intervjuene kom informantene inn på hvordan status kan virke inn på hvem som anses som problemet, og hvordan problemet defineres. Dette kan blant annet ha innflytelse og store konsekvenser for type til-

tak som velges og hvilket lovgrunnlag tiltaket bygger på. Informantene beskrev hvordan de ofte kommer opp i en form for forhandlinger om hvem eller hva en beslutning om intervensjon skal begrunnes med.

141: Det handler om foreldrene, altså det her er ressurssterke foreldre som ser på det som et nederlag å få en fosterhjemsplassert unge, at en annen familie skal klare dette bedre enn det vi [foreldrene] har gjort. Så da er det mye triveligere å forlange en institusjonsplass for de ungene her. Fordi at da kan man plassere problemet til ungen og det er atferd, altså det er ungen som har et atferdsproblem, et rusproblem eller ungen som har et problem som gjør at den ungen må bo på institusjon, ikke vi som familie.

Informantene mente det er vanskeligere begrunne intervensjon med foreldrenes problemer i familier med høy status enn i familier med lav status. De mente dette kan henge sammen med alderen til barnet når de kommer i kontakt med barnevernet.

Under oppsummering av analysen i alle fire gruppeintervjuene framhevet barnevernsarbeiderne at det var vanskelig å få godt grunnlag for beslutninger i arbeidet med høystatusfamilier, det var vanskelig å få god nok informasjon, og vanskelig å skape enighet om årsakene til problemene i familien.

Barnevernarbeiderne mente det var grunn til bekymring for at beslutningene måtte foretas på et utilstrekkelig grunnlag, fordi de ikke fikk tilgang på nødvendig informasjon fra sentrale aktører. Når det ble besluttet å iverksette tiltak i høystatusfamilier, var det oftest barnet som ble oppfattet som problembæreren. I kontrast til dette mente barnevernsarbeiderne at barnevernet har bredere tilgang på informasjon om lavstatusforeldre.

Tidligere forskning har funnet at det i lavstatusfamilier oftere er foreldrene som formuleres som problemet (Farmer og Owen, 1998). Selv om foreldre med lav status har flere risikotrekk enn høystatusforeldre (for eksempel arbeidsledighet), viser forskningen at grunnlaget for intervensjon i disse familiene ofte bygger på en eller flere dysfunksjonaliteter hos foreldrene (Lindsey, 1991; Thorpe, 1994). De oppfattes som en risiko for barnet, som barnet må beskyttes fra. Analysen fra intervjuene med de norske barnevernarbeiderne tyder

på at det motsatte kan være tilfelle i høystatusfamilier. Her er grunnlaget for intervensjon en dysfunksjonalitet hos barnet eller ungdommen. Barnet betraktes som en risiko, en risiko som må behandles eller rehabiliteres. I alle intervjuene la barnevernsarbeiderne vekt på at institusjoner og systemer var betydningsfulle elementer i beslutningsprosessene. En forutsetning for å fatte gode beslutninger er et tilstrekkelig informasjonsgrunnlag. For å ha et godt informasjonsgrunnlag, kreves betydelig dokumentasjon fra sentrale offentlige og private aktører i barnets liv, samt muligheter for å snakke med og observere barn og foreldre. Barn i høystatusfamilier har en høyere gjennomsnittsalder enn barn fra lavere klasser når de kommer i kontakt med barnevernet, og høystatusbarn som bor utenfor sitt biologiske hjem er langt oftere plassert i institusjon framfor fosterhjem (Kojan og Fauske, 2010).

Diskusjon

Analysen viser at barnevernarbeiderne ikke ser forbi familiens sosiale status når de tar beslutninger. Tidligere studier viser at barnevernet ikke i tilstrekkelig grad tar lavstatusfamiliers strukturelle problemer inn i vurderinger av familiens situasjon (Egelund, 1997). Høy status «snakker» altså tydeligere enn lav status. Barnevernet ser ikke den materielle fattigdommen (Andenæs, 2004), men de påvirkes derimot av den materielle, sosiale og kulturelle velstanden som bringes fram som symbolsk makt. Selv om en vesentlig del av de tiltakene barnevernet setter i verk er rettet mot barnevernfamiliens velferd (Fauske med flere, 2009), kan en spørre seg om barnevernet har et negativt diskriminerende blikk. På den ene siden ser de ikke, eller anerkjenner ikke lave klassers fattigdomsproblemer, men samtidig iverksettes responser som er rettet mot ulike former for sosial og økonomisk fattigdom (økonomisk støtte, fritidsaktivitet, SFO, barnehage). I høystatusfamiliene kan det se ut til at barnevernet ikke ser forbi den materielle og sosiale velstanden, men heller legger vekt på dette som 'trygge oppvekstvilkår'.

Det er en mulighet at sosioøkonomisk og kulturell velstand brukes for å begrunne beslutninger om ikke å iverksette tiltak for barn i høystatusfamilier, selv om

barnevernet har en bekymring. Analysen viste at barnevernarbeiderne opplever at deres autoritet forsvinner i møtet med høystatusforeldre, og at de i stor grad lot seg styre av foreldrenes påvirkning. Med andre ord synes høystatusforeldre å ha langt større påvirkning i barnevernarbeiderens beslutningsprosesser enn det lavstatusfamilier har. Dette ble tydelig i det intervjuet hvor barnevernarbeiderne sier de er redde for å bli saksbehandler for et barn i en høystatusfamilie.

En side ved dette er at barnevernarbeideren kan være redd for å bli avkledd sin autoritet i møte med det de betrakter som foreldre med høyere status enn dem selv. De fortalte at de hadde opplevd at deres autoritet ikke strakk til, og at deres vurdering ikke ble lagt vekt på. Barnevernsarbeiderne ga en relativt ensidig framstilling av foreldre med høy status. En sa det slik: "de har psykopattrek, hjem med lystette gardiner og motstand". Som en underdog, har de en forventning om å tape (i den forstand at deres egentlige faglige vurdering vil måtte kunne vike), og bygger derfor heller opp argumentasjon mot den beslutningen som høystatusforeldrene ønsker. Hvis barnet oppfattes som problemet, kan det for eksempel føre til at de velger institusjon framfor fosterhjem som tiltak.

Denne føyeligheten skyldes nok at barnevernarbeiderens autoritet blir utfordret. Det gjør den enkelte mer usikker i beslutningene, og resulterer i at man må ha et bredere grunnlag for å fatte den riktige beslutningen. Stilt overfor mennesker med det de betrakter som høy status, oppfører de seg annerledes enn ovenfor mennesker med det de anser som lav status. Særlig gjelder dette i situasjoner hvor foreldrene ikke ønsker barnevernet inn i familien (eller ønsker hjelp, men med den premisse at barnet er problemet). Her kommer barnevernarbeiderne i en posisjon hvor de føler at de må trenge seg på, og det er nettopp i disse situasjonene at barnevernarbeiderne behøver all den autoritet de kan få for å rettferdiggjøre sine handlinger og beslutninger. Høystatusforeldre makter å utfordre barnevernarbeiderens autoritet, og disse blir da usikre og kvier seg for å ta de vanskelige beslutningene. De frykter motstanden og konsekvensene, og ikke minst frykter de å bli avkledd sin autoritet.

I et større perspektiv kan disse individuelle opplevelsene være uttrykk for en institusjonell praksis eller kultur som formes av verdier og normer rundt barndom i samfunnet. At barnevernet diskriminerer ulike grupper ut fra status handler trolig om en form for institusjonell diskriminering, og ikke en bevisst handling fra barnevernarbeidernes side. Barnevernet er en institusjon hvor det gjelder særskilte verdier, normer og praksiser, og er på mange måter en speiling av samfunnet (Ericsson, 1996). De samfunnsmessige strukturer, som ulikhet mellom ulike klasser, internaliseres også i den institusjonelle praksisen. Enkelte bidragsyttere knytter denne institusjonelle praksisen til gyldige diskurser (Scourfield og Coffey, 2002). Barnevernarbeidernes beslutninger er i denne sammenheng ikke utelukkende bestemt gjennom deres individuelle preferanser, men i et samspill med den konteksten de befinner seg i. Konsekvensen av praksisen er blant annet at det er mer sannsynlig at det gripes inn ovenfor barn i lavstatusfamilier basert på prediksjon og risikovurdering. På den annen side er terskelen for inngrep høyere for barn i høystatusfamilier, med det resultat at skaden helst må ha skjedd. På bakgrunn av analysen er det derfor fristende å avslutte artikkelen med å stille dette spørsmålet: er barnevernet uegnet for høystatusfamiliene?

Barnevernet har alltid vært de lavere klassers støtte og/eller kontroll i et familieliv som leves på marginene (Ericsson, 1996; Hagen, 2001). I de siste tiårene har stadig flere barn i Norge blitt klienter i barnevernet (Hjort, 2010). Den mest vesentlige veksten utgjøres av barn som bare har tiltak i hjemmet, altså er det den forebyggende delen av barnevernet som vokser.

En ytterligere satsing på forebygging i barnevernet vil med stor sannsynlighet rekruttere større andeler av barn fra de lavere klasser. Lav klasses tilhørighet forbindes med visse risikofaktorer som fattigdom, foreldres tilknytning til arbeidsmarked, stress, helse og neglisjering. I tillegg er den moralske og symbolske betydningen av klasses tilhørighet en vesentlig dimensjon.

Flere bidragsyttere argumenterer for at barnevernets praksisutøvelse bygger på verdier fra middelklassen (Parton med flere, 1997; Marthinsen, 2003; Vagli, 2009). En satsing på forebygging gjennom barnever-

nets individuelle responser, kan også bety at det designes et barnevern som spisser seg ytterligere mot de laveste klassene i samfunnet. Mange foreldre i barnevernet opplever marginaliseringsprosesser som bunner i økt ulikhet mellom ulike klasselag (inntekt, materielle goder, helse, nettverk og støtte). Når denne ulikheten ikke responderes på gjennom strukturene i samfunnet, ønsker selvfølgelig familiene å få den hjelpen de kan få, selv om det innebærer en individualisering av de problemene de opplever (Egelund, 1997). Allikevel er mange foreldre positive til barnevernets responser (Fauske med flere, 2009), ganske enkelt fordi de har et problem eller behov som de ønsker hjelp med.

Økt satsing på forebygging gjennom de affirmative responsene (individuelle tiltak), kan føre til at programmet for å verne og sikre barn og unges oppvekst i enda større grad blir uegnet for de høyere klasselagene. Dette handler på den ene side om at barnevernets forebyggende mandat treffer de laveste klassene i størst grad. Men det kan også knyttes til barnevernarbeidernes opplevelse av å være i en posisjon som underdogs. Barnevernarbeiderne betrakter ikke seg selv som høystatuspersoner, og dermed får de heller ingen autoritet ovenfor høystatusforeldrene. Bourdieu (1990: 128) påpeker at den sosiale distansen mellom mennesker er kroppsliggjort, og at de fleste vil (be)holde sin posisjon i det sosiale feltet. Så lenge barnevernprofesjonen ikke har den anerkjennelsen den (helst) skulle hatt i det sosiale feltet i møte med høystatusforeldre, er det mulig å tenke seg at de ikke har den autoriteten som kreves for å ta den beste beslutningen for barnet i disse situasjonene.

Barnevernet trenger autoritet for å ta de gode beslutningene. Barnevernet skal være et godt vern og/eller støtte også for barn i høystatusfamilier, og Bourdieu påpeker at strukturene som spiller inn i det sosiale feltet kan bli gjeldende uten at det er et bevisst valg. Informantenes beskrivelser og erfaringer viser at et barnevern for alle barn i realiteten er en utopi, fordi aktørenes posisjoner og sosiale hierarki er en av faktorene som virker inn i beslutningsprosessene.

Konklusjon

Designet ved dette studiet gir begrensninger i forhold til å generalisere betydningen av sosial status for barnevernets beslutninger. Analysen viser imidlertid en treffende intersubjektivitet i forhold til tematikken. Alle intervjuene viser at informantene opplever noe de fleste av oss berøres av til daglig: stilt ovenfor mennesker med det vi betrakter som høy status, oppfører vi oss annerledes enn stilt overfor mennesker med det vi anser som lav status. Resultatene viser at barnevernarbeiderne opplever å være i en underdogsposisjon i møte med høystatusfamilier. Informantene i studien beskriver erfaringer som viser at de har tapt eller tror at de kommer til å tape argumentasjonene overfor familiene. Deres faglige skjønn svekkes i møte med foreldre som har autoritet gjennom sin statusposisjon. Dette har den konsekvens at for å tekkes foreldrene, blir barnet lettere konstruert som problemet enn det er tilfelle for barn i lavstatusfamilier.

Resultatene viser at dette området bør få større oppmerksomhet av grunner som barnets rettssikkerhet, likebehandling av ulike grupper og i forhold til utviklingen av barnevernets beslutningspraksis. På grunnlag av denne studien kan det ikke konkluderes med, men stilles spørsmål ved, om barnevernet faktisk er egnet til å ivareta de utsatte barna fra de høyeste klassene.

I framtidig forskning kan det være aktuelt å se hvordan barn med ulik sosial status blir vurdert i ulike faser av en barnevernssak, og med ulike metodiske design.

Forskningen bør se på alle stadier, fra beslutninger knyttet til melding om bekymring, undersøkelse, henleggelse til valg av tiltak for barn og/eller forelder.

Det er også sentralt å forsøke å se når og hvordan en eventuell 'klassebias' oppstår i beslutningsprosessen, og muligheten for at den forsterkes gjennom de ulike beslutningsfaser som følger en barnevernssak. Økt kunnskap om betydningen av klasse/sosial status vil i beste fall øke bevisstheten for barnevernarbeiderne som står foran viktige beslutninger for stadig flere barn som kommer i kontakt med barnevernet.

Men dette handler også om sosialt arbeids status i øvrige forskerfelleskap og samfunn. Utvilsomt ville større anerkjennelse til faget virket inn på barnevernarbeidernes autoritet. Kunnskap og anerkjennelse av den jobben barnevernet er satt til å gjøre, kan styrke den faglige autoriteten til barnevernarbeiderne som står på dørterskler til både høy- og lavstatusfamilier. Barnevernarbeideren skal se fattigdom, men bør også evne å se forbi velstanden når det er nødvendig. Den faglige autoriteten er vesentlig for å foreta gode vurderinger og beslutninger for barn og foreldre med ulik sosial status.

Takk til

En stor takk rettes til de åpne, reflekterte og ærlige barnevernarbeiderne som deltok i intervjuene. Takk også til Prof. Tine Egelund som kom med verdifulle innspill til et tidligere utkast av artikkelen.

SUMMARY

This paper discusses how child welfare workers (CWW) meet parents they perceive as having high social status. Additionally, it explores what elements of these meetings particularly influence the professional's decision-making processes. The paper is based on 4 group interviews with 16 child welfare workers. The analysis depicts CWW as becoming underdogs: they expect to 'lose' the negotiations with these parents. Moreover, they find it difficult to obtain the necessary information about the children and their parents. As a result, children in high status families, not their parents, are likely to be regarded as the problem. This in contrast to previous national and international studies suggesting child welfare workers perceive parents from low status families as a risk to their child. The paper questions if the Child Welfare Service is suitable for dealing with high status families.

REFERANSER:

- Andenæs, Agnes** (2004) Hvorfor ser vi ikke fattigdommen? Fra en undersøkelse om barn som blir plassert utenfor hjemmet. *Nordisk Sosialt Arbeid*, 1, side 19-43.
- Backe-Hansen, Elisabeth** (2002) *Vurderingsgrunnlaget i alvorlige barnevernssaker*. Oslo: Norsk Institutt for forskning om Oppvekst, Velferd og Aldring.
- Backe-Hansen, Elisabeth** (2004) *God nok omsorg: Riktige beslutninger i barnevernet*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Bogen, Hanne, Grønningstæter, Arne og Jensen, Anne** (2007) *Barnevernet i Oslo og Bergen. En sammenlignende evaluering etter barnevernreformen i 2004*. Oslo: FAFO.
- Bourdieu, Pierre** (1985) The social space and the genesis of groups. *Social Science Information*, 24(2), side 195-220.
- Bourdieu, Pierre** (1990) *Social space and symbolic power, in Bourdieu P. In other words. Essays Towards a Reflexive Sociology*. Stanford, California: Stanford University Press.
- Breen, Richard og Goldthorpe, John H.** (1999) Class inequality and meritocracy: A critique of Saunders and an alternative analysis. *British Journal of Sociology*, 50, side 1-27.
- Cameron, Gary og Freymond, Nancy** (2006) *Towards positive systems of child and family welfare: international comparisons of child protection, family service and community caring systems*. Toronto: University of Toronto Press.
- Chapman, Gretchen B. og Elstein, Arthur S.** (2000) Cognitive processes and biases in medical decision making, in Chapman, G. B. og Sonnenberg, F. A. (eds.) *Decision Making in Health Care: Theory, psychology and applications*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Christiansen, Øivin og Anderssen, Norman** (2010) From concerned to convinced: reaching decisions about out- of-home care in Norwegian Child Welfare Services. *Child og Family Social Work*, 15, side 31-40.
- Claezon, Ingrid** (1987) *Bättre beslut: en studie av socialsekreterarnas handläggning av omhändertaganden av barn*. Umeå: Institutionen.
- Clausen, Stein-E. og Kristofersen, Lars B.** (2008) Barnevern 1990-2011: En longitudinell studie av registerdata. *Norges barnevern*, 85 (3), side 39-45.
- Cleaver, Hedy, Walker, Steve og Meadows, Pamela** (2004) *Assessing children's needs and circumstances. The impact of the assessment framework*. London: Jessica Kingsley.
- Collet, Francois H.** (2009) Does Habitus Matter? A Comparative Review of Bourdieu's Habitus and Simon's Bounded Rationality with Some Implications for Economic Sociology. *Sociological Theory*, 27(4), side 419-434.
- Doeck, Howard J., English, Diana J., DePanfilis, Diane og Moote, G. T.** (1993) Decision-making in child protective services: A comparison of selected risk-assessment systems. *Child Welfare*, 72, side 441-452.
- Drake, Brett og Zuravin, Susan** (1998) Bias in child maltreatment reporting: Revisiting the myth of classlessness. *American Journal of Orthopsychiatry*, 68(2), side 295-304.
- Duncan, Greg J. og Brooks-Gunn, Jeanne** (1997) *Consequences of growing up poor*. New York: Russell Sage Foundation.
- Duncan, Lindsey** (1991) Factors affecting the foster care placement decision: An analysis of national survey data. *American Journal of Orthopsychiatry*, 61(2), side 272-281.
- Egelund, Tine** (1997) *Beskyttelse af barndommen: Socialforvaltningers risikovurdering og indgreb*. København: Hans Reitzels forlag.
- Egelund, Tine og Sundell, Knut** (2001) *Til barnets bedste: Undersøgelser af børn og familier – en forskningsoversigt*. København: Hans Reitzels forlag.
- Ericsson, Kjersti** (1996) *Barnevern som samfunnspeil*. Oslo: Pax.
- Esping-Andersen, Gösta** (1999) *Social foundations of postindustrial economies*. Oxford: Oxford University Press.
- Eydal, Gudnu B. og Kröger, Topp** (2009) «Nordic family policies: constructing contexts for social work with families». In H. Forsberg og T. Kröger (Eds.), *Social work and child welfare politics through Nordic lenses*. Bristol: Policy Press, side 11-28.
- Farmer, Elaine og Owen, Morag** (1998) Gender and the child protection process. *British Journal of Social Work*, 28(4), side 545-564.
- Fauske, Halvor, Lichtwarck, Willy, Marthinsen, Edgar, Willumsen, Elisabeth, Clifford, Graham og Kojan, Bente H.** (2009) *Barnevernet på ny kurs? Det nye barnevernet: Et forsknings og utviklingsprosjekt i barnevernet*. Bodø: Nordlandsforskning.
- Giorgi, Agamben** (1985) *Phenomenology and Psychological Research*. Pittsburg: Duquesne University Press.
- Gustavsson, Nora S. og MacEachron, Ann E.** (1997) Poverty and child placement: A new/old idea. *Journal of Poverty*, 1(2), side 81-93.
- Hagen, Gerd** (2001) *Barnevernets historie. Om makt og avmakt i det 20. århundret*. Oslo: Akribes Forlag.
- Halpern, Robert** (1990). Poverty and early childhood parenting: Toward a framework for intervention. *American Journal of Orthopsychiatry*, 60(1), side 6-18.
- Havnen, Karen, Christensen, Øivin og Havik, Toril** (1998) *Når gir barnevernet hjelp? Kartlegging av barnevernstenesta sine beslutninger i meldings- og undersøkelsessaker*. Bergen: Barnevernets utviklingssenter på Vestlandet.
- Hernstein, Richard J. og Murray, Charles** (1994) *The bell curve: Intelligence and class structure in American life*. New York: The Free Press.
- Hjort, Jens L.** (2010) *Barnevern i de nordiske landene*. NOVA Notat 2/10. Oslo: NOVA.

Holland, Sally (2004) *Child and family assessment in social work practice*. London: SAGE.

Johnson, Lisa (2009). *Correlates of intake and disposition decisions by child protective services professionals*. Kentucky: University of Louisville.

Kojan, Bente H. og Fauske, Halvor (2010) *Bidrar barnevernet til utjevning av sosial ulikhet? En klasseanalyse av barnevernets familier*. Artikkel under bearbeiding.

Kvale, Steinar (1996) *InterViews. An introduction to qualitative research writing*. Thousand Oaks: Sage.

Lareau, Annette (2003) *Unequal childhoods: Class, race, and family life*. Berkeley: University of California Press.

Lonne, Bob, Parton, Nigel, Thomson, Jane og Harries, Maria (2009) *Reforming child protection*. London: Routledge.

Luthar, Suniya S. (1999) *Poverty and Children's Adjustment. Developmental Clinical Psychology and Psychiatry Series (Vol 41)*. London: Sage Publications Inc.

Malterud, Kirsti (1996) *Kvalitative metoder i medisinsk forskning – en innføring*. Oslo: TANO.

Marthinsen, Edgar (2003) *Sosialt arbeid og symbolsk kapital i et senmoderne barnevern*. BUS: Rapport no 9. Trondheim: Barnevernets utviklingssenter i Midt-Norge.

Miller, George A. (1956) The magical number seven, plus or minus two. *Psychological Review*, 63, side 81-97.

Munro, Eileen (1999) Common errors of reasoning in child protection work. *Child Abuse and Neglect*, 23(8), side 745-758.

Parton, Nigel, Thorpe, David H. og Wattam, Corinne (1997) *Child protection: Risk and the moral order*. Basingstoke: Macmillan.

Packman, Jean, Randall, John og Jacques, Nicola (1986) *Who needs care? Social-work decisions about children*. Oxford: Blaxwell.

Rivaux, Stephanie L., James, Joyce, Wittenstrom, Kim, Baumann, Donald, Sheets, Janess, Henry,

Judith og Jeffries, Victoria (2008)

The Intersection of Race, Poverty, and Risk: Understanding the Decision to Provide Services to Clients and to Remove Children. *Child Welfare*, 87(2), side 151-168.

Russell, Mary, Harris, Barbara og Gockel, Annemarie (2008) Parenting in poverty: Perspectives of high-risk parents. *Journal of Children and Poverty*, 14(1), side 15-98.

Saunders, Peter (1997) Social mobility in Britain: An empirical evaluation of two competing theories. *Sociology*, 31, side 261-288.

Scourfield, Jonathan og Coffey, Amanda (2002) Understanding Gendered Practice in Child Protection. *Qualitative Social Work*, 1(3), side 319 - 340.

Sidebotham, Peter, Heron, Jon og Golding, Jean (2002) Child maltreatment in the «Children of the Nineties»: deprivation, class and social networks in a UK sample. *Child Abuse and Neglect*, 26, side 1243-1259.

Slembrouck, Stef (2005) Discourse, critique and ethnography: Class-oriented coding in accounts of child protection. *Language Sciences*, 27(6), side 619-650.

Sundell, Knut, Egelund, Tine, Lofholm, Cecilia A. og Caunitz, Cathrine (2007) *Barnavårdsutredningar: en kunskapsöversikt*. Stockholm: Gothia.

Tumlin, Karen og Green, Rob (2000) *The decision to investigate: Understanding state child welfare screening policies and practices*. Washington DC: Urban Institute Report.

Thorpe, David. H. (1994) *Evaluating child protection*. Buckingham: Open University Press.

Vagli, Åse (2009) *Behind closed doors: exploring the institutional logic of child protection work*. Bergen: University of Bergen.